

ΜΝΗΜΗ ΜΙΚΡΑΣΙΑΣ - ΓΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

ΛΟΓΟΣ ΕΠΙΜΝΗΜΟΣΥΝΟΣ ΤΟΥ ΕΘΝΟΪΕΡΟΜΑΡΤΥΡΟΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΣΜΥΡΝΗΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΦΑΓΙΑΣΘΕΝΤΕΣ ΕΛΛΗΝΕΣ ΠΡΟΣΚΟΠΟΥΣ ΣΤΟ ΑΪΔΙΝΙΟΝ ΤΗΣ ΜΙΚΡΑΣ ΑΣΙΑΣ

Αιματόβρεχτα και μαρτυρικώς καθηγιασμένα παραμένουν «εσ *αεί*» τα ιερά χρώματα του Αϊδινίου της Μικράς Ασίας, όπου και η πάλαι ποτέ εκκλησιαστική έδρα της παλαιφάτου και ιστορικής Πατριαρχικής Μητροπόλεως Ηλιουπόλεως και Θείρων με την ακμάζουσα Ρωμαϊκή κοινότητα των 8.000 Ορθοδόξων Ρωμηών, όταν λόγω της κατά το έτος 1919 αποβιβάσεως των ελληνικών στρατευμάτων στην Σμύρνη και της καταλήψεως και της περιοχής του Αϊδινίου υπ' αυτών, οι Τούρκοι εθνικιστές έθεσαν διά πυρός και σιδήρου σε πλήρη εφαρμογή το ολέθριο σχέδιό τους για τον σταδιακό, πλην ολοτελή, γενοκτονικό αφανισμό των Ελλήνων της Μικράς Ασίας. Σχεδόν ένα μήνα μετά την ελληνική κατάληψη του Αϊδινίου, όπως αναφέρει ο Πρέσβης Αλέξανδρος Αλεξανδρής, η πόλη αυτή εγκαταλείφθηκε προσωρινά από τον ελληνικό στρατό και κατά το βραχύτατο αυτό χρονικό διάστημα των μόλις ολίγων ημερών (τέλη Μαΐου - αρχές Ιουνίου 1919), οι τουρκικές εθνικιστικές ένοπλες ομάδες του Κεμάλ και το γηγενές μουσουλμανικό στοιχείο της περιοχής κατέστρεψαν την πόλη και σφαγίασαν τον χριστιανικό της πληθυσμό. Μεταξύ δε των μαρτυρικώς και φρικτώς τελειωθέντων Χριστιανών ήταν και ένα σώμα Ελλήνων προσκόπων, οι οποίοι πυρπολήθηκαν ζωντανοί στην Μητρόπολη του Αϊδινίου, με αποτέλεσμα από τους 8.000 έλληνες κατοίκους και τους 3.500 πρόσφυγες, οι οποίοι ήταν εγκατεστημένοι στο Αϊδίνιο, ευρέθησαν μόνο 4.500 επιζώντες κατά την ανακατάληψη της πόλεως από τον ελληνικό στρατό.

Στις 14 Ιουλίου 1919, σύμφωνα με τη ημερήσια διαταγή του Γενικού Εφόρου (Σ.Ε.Π), ετελέσθησαν στις εκκλησίες όλων των πόλεων και κωμοπόλεων μνημόσυνα, όπου υπήρχε προσκοπική παρουσία και κίνηση. Όσοι έλαβαν μέρος στα μνημόσυνα αυτά, έφεραν πένθιμο μέλανος χρώματος περιβραχιόνιο, ενώ εξεφωνήθησαν και επιμνημόσυνοι λόγοι στους οποίους υπεγραμμίζετο η μεγάλη μαρτυρική θυσία των υπό των κεμαλιστών εθνικιστών φρικωδώς τελειωθέντων Ελλήνων προσκόπων. Την ίδια ημέρα οι προσκοπικές σημαίες εκυμάτιζαν μεσίστιες και απηγορεύθη πάσα δραστηριότητα των προσκοπικών ομάδων ως ένδειξη πενθηφόρου τιμής, σεβασμού και μνημοσύνης των αθών ιερών σφαγίων του προσκοπικού ιδεώδους. Επιβλητικά και μεγαλειώδη ιερά μνημόσυνα ετελέσθησαν και στην πρωτεύουσα της Ιωνίας, την Σμύρνη.

Το επίσημο αρχιερατικό ιερό μνημόσυνο υπέρ αναπαύσεως των ψυχών πάντων των Ελλήνων στρατιωτών, οι οποίοι ετελεύτησαν τον βίο τους στα πεδία των μαχών της Ιωνικής Ελληνικής γης, όπου ευρέθησαν ως ελευθερωτές των υποδούλων Ελλήνων της Μικράς Ασίας, κυρίως δε κατ' εκείνη την ιστορική στιγμή και πένθιμη συγκυρία υπέρ των μαρτυρικός τελειωθέντων Ελλήνων προσκόπων στην μαρτυρική και πολύπαθη πόλη του Αϊδινίου, ετελέσθη μέσα σε ατμόσφαιρα απεριγράπτου συγκινήσεως και ανειπώτου οδύνης κλήρου και λαού, με την συγκλονιστική παρουσία αμετρήτου πενθηφόρου πλήθους πάσης ηλικίας, από την πόλη της Σμύρνης και τις περίξ περιοχές, στον Ιερό Ναό της Αικατερίνης Σμύρνης, στο οποίο χοροστάτησε ο ίδιος ο Μητροπολίτης Σμύρνης, Εθνοϊερομάρτυς Άγιος Χρυσόστομος (+1922), ο οποίος μετά το πέρας της επιμνημοσύνου ιεροπραξίας και εν πλήρει νεκρική σιγή εξεφώνησε με απaráμιλλο πατριωτικό παλμό εμπνευσμένο επιμνημόσυνο βαρυσήμαντο λόγο με πολλούς αποδέκτες για τους μαρτυρικός μαρτυρήσαντες Έλληνες προσκόπους της περιοχής του Αϊδινίου.

Το πλήρες κείμενο του ιστορικής σημασίας και αξίας επιμνημοσύνου λόγου του Μητροπολίτου Σμύρνης, Εθνοϊερομάρτυρος Αγίου Χρυσοστόμου για τους μαρτυρικός μαρτυρήσαντες Έλληνες προσκόπους της περιοχής του Αϊδινίου, το οποίο αναδημοσιεύουμε στην δημοτική γλώσσα, έχει ως εξής:

« Ω πόποι, η μέγα πένθος Αχαιΐδα γαίαν ικάνει (=Αλίμονο, μεγάλη συμφορά πλήττει τους Έλληνες).

Αδελφοί, αυτό το οποίο είπε ο πατήρ πάντων των σοφών και ποιητών όλων των αιώνων, ο θεΐος Όμηρος, ο μελησιγενής συμπολίτης μας, είναι το αυτό με εκείνο λέγει το Ιερό μας Ευαγγέλιο, όταν ο μαιφόνος Ηρώδης αποστείλας δολοφόνησε πάντες τους παΐδες τους εν Βηθλεέμ και εν πάσι τοις ορίοις αυτής, και εξεπληθώθη με τον τρόπο αυτό η φοβερά προφητεΐα του θρηνώδους Ιερεμίου λέγοντος: «Φωνή εν Ραμά ηκούσθη θρήνος και κλαυθμός και οδυρμός πολύς. Ραχήλ κλαΐουσα τα τέκνα αυτής, και ουκ ήθελε παρακληθήναι ότι ουκ εισίν».

Αμφότερα δε ταύτα ανταποκρίνονται πλήρως προς την σημερινή πένθιμη υπόθεση, για την οποία συνήλθαμε υπό τους θόλους της Ιεράς ταύτης Εκκλησίας, διότι συνήλθαμε ενταύθα την σήμερον και επιτελούμε το χρεωστικώς οφειλόμενο ιερό μνημόσυνο και όλων μεν εκείνων, α) όσοι αποβιβασθέντες ως ελευθερωταί «εις τας γελοέσσας ακτάς» της Ιωνίας απέθαναν τον ζηλωτό υπέρ της πίστεως και πατρίδος θάνατο στα τετιμημένα πεδία των μαχών και έβαψαν με το πολύτιμο αίμα τους το περιμάχητο Μικρασιατικό Ελληνικό μας έδαφος, και όλων εκείνων, β) όσοι κατά τις πρόσφατες φρικαλέες τραγωδίες και δεινές εκατόμβες ιδίως της πόλεως Αϊδινίου εύρον οικτρό θάνατο είτε καέντες εν μέσω των φλογών, είτε οδηγηθέντες προς φοβερά θυσία ως πρόβα-

τα επί σφαγή και ως αμνοί άμωμοι. Αλλ' ιδιαίτατα επιτελούμε το μνημόσυνο της νέας και φερέλπιδος εκείνης γενεάς των αλκίμων εφήβων και νέων εθνομαρτύρων μας, όσοι, πριν ακόμη γνωρίσουν και αισθανθούν την γλυκύτητα της ζωής, είχαν την ατυχία αντικρύσουν εν μέσω των χρυσών τους ονείρων τις φρικαλεότητες του πλέον σκληρού θανάτου.

Συνήλθαμε ενταύθα σήμερα και ολοφυρόμεθα και εκπέμπουμε αλαλήτους στεναγμούς και θερμές ικεσίες, και προσφέρουμε τοιουτοτρόπως τον φόρο της αγάπης και στοργής μας προς τους εν Αϊδινίω σφαιασθέντες νεαρούς μας προσκόπους, διά τους οποίους «μέγα όντως πένθος Αχαιΐδα γαίαν ικάνει» και «φωνή εν Ραμά και καθ' όλην την Ελληνικήν γην ηκούσθη, θρήνος και κλαυθμός και οδυρμός πολύς. Η νέα Ραχήλ, η Ελληνική φυλή, η πανταχού γης διασπαρμένη, κλαίει τα αγαπητά τέκνα της, και θέλει παρακληθήναι ότι ουκ εισίν», ως λέγει η Γραφή.

Ακριβώς τοιαύτης αγρίας σφαγής, όχι παρόμοιας, αλλ' υπερβαίνουσας δυνάμεθα να είπομε, κατά την θηριωδία την σφαγή, την οποία διέταξε και εξετέλεσε ο μαιφόνος Ηρώδης, επιτελούμε σήμερα την ανάμνηση. Το αίμα των σφαιασθέντων και μαρτυρησάντων τούτων τέκνων μας, το τίμιο αυτό αίμα επορφύρωσε «έτι άπαξ», αφού εχύθη ως ποταμός αυτή την φορά, η οποία είθε να είναι η τελευταία, το πολύτιμο έδαφος της Ιωνικής γης, το οποίο είναι κατακόκκινο.

Ποιός θα το επίστευε; Ενώ πλησίστιοι πλέον πλέαμε στον ακύμαντο και γαλήνιο λιμένα των εθνικών μας πόθων και ονείρων, ενώ τα σημεία έδειχναν την πλέον γλυκύτατη εύδια, και όλοι οι χρησιμοί, των οποίων η εκπλήρωση τόσο αισίως είχε αρχίσει, μας έλεγαν ότι το πλήρωμα του χρόνου ήγγικε, αίφνης εν μέσω σχεδόν λιμένι δεινή θύελλα συνετάραξε το ουριοδρομούν σκάφος των μεγάλων ελπίδων του Γένους μας, και χειμώνας απροσδόκητος εν μέσω πλήρους θέρους και συγκομιδής των εθνικών μας δικαίων επέσκηψε καθ' ημών και ιδού αίφνης ευρισκόμεθα εν μέσω αιμάτων, εκ των οποίων είναι κατακόκκινο όλο σχεδόν το Μικρασιατικό μας έδαφος, και εν μέσω καπνιζόντων ερειπίων, στα οποία μετεβλήθησαν πόλεις πλούσιες και ευδαίμονες μέχρι της χθες.

«Διά πολλών θλίψεων δει υμάς εισελθείν εις την ζωήν», είπε ο Ιησούς. Και τούτο επαληθεύει πλήρως διά το Γένος μας, το οποίο διά πολλών θλίψεων, διά πολλών θυσιών, διά ποταμών αίματος εισέρχεται, έστω μέγας και μεγαλωστί, στους αθανάτους θαλάμους της ελευθερίας και της βασιλείας του Θεού.

Είμεθα έθνος και Εκκλησία μαρτύρων και η ιστορία μας επαναλαμβάνεται, και το έθνος μας αναβαίνει συχνά πυκνά και σχεδόν ειπείν καθ' εκάστην τον Γολγοθά του, όπου σταυρούται για να προσεγγίσει ταχύτερα και πλησιέστερα την φαιδρά πρωία της Αναστάσεως.

Στέφανος ἐξ ακανθῶν, ὅπως ὁ τοῦ Κυρίου τῆς δόξης, εἶναι καὶ ὁ φωτοστέφανος τῆς δόξης τῆς φυλῆς καὶ τοῦ Γένους μας. Καὶ διὰ τοῦτο υπερήφανοι καὶ μέγα τοῦτο πένθος μας, ἀς υποφέρουμε με μεγαλοψυχία καὶ τὸν ἀνηλεῆ τοῦτο σπαραγμὸ τῶν σπάγχων μας καὶ, ἀφοῦ καταφρονήσουμε ὅλες τὶς μισαιφόνους καὶ βάρβαρες ἐπιβουλές καὶ ὀρμές, ὅσες ἐξαπολύθησαν καθ' ἡμῶν, ἀς ρίψουμε στα ἀνήλια βάθη τῆς λήθης ὅλες τὶς τῆς φυλῆς ἀπὸ ἐμφανείς καὶ ἀφανείς ἐχθρούς ἐξυφαινόμενες κακουργίες, ἀφοῦ δε εἰσέλθουμε στὸ νέο ἀπείρως ωραιότερο κόσμῳ, τὸν ὁποῖο φέρει στὸ φῶς καὶ τελεσιουργεῖ ἡ ἀνδρεία τῆς φυλῆς, ἀλλὰ καὶ τὸ τίμιον αἷμα τῶν νέων τούτων ἐθνομαρτύρων μας, ἀς υψωθούμε στὸς καθαρὸς ἐκείνους ὀρίζοντες, ὅπου κυματίζει ἡ χαρμόσυνη σημαία τῆς ἐνδόξου ἐλευθερίας καὶ βασιλείας τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ, ὀπλισμένοι με θάρρος, με πίστη, με ἐλπίδα, με ἀγάπη καὶ ἡμερότητα πρὸς πάντες φίλους καὶ ἐχθρούς, καὶ ἐπὶ πάσι με τὸ υπέροχον ἐκεῖνο πνεῦμα τῆς προόδου, τὸ ὁποῖο κατὰ τὴν ἐνδοξὴν σταδιοδρομία τοῦ ἔθνους μας ἐγαλούχησε ὅλους τοὺς πεπολιτισμένους τῆς σήμερον λαούς, ἐχειραγώγησε αὐτούς στὴν μεγάλη λεωφόρο τῆς παγκοσμίου προόδου καὶ διήνοιξε σε αὐτούς νέους ὀρίζοντες ἀθανάτου τελειότητος.

Ἀδελφοί, τιμὴ καὶ δόξα στὸς τοιοῦτοτρόπως πεσόντες ἐφήβους νέους μας, στὸς ἀθανάτους τούτους νεκρούς μας, τῶν ὁποίων τὸ αἷμα εἶναι ἐξιλαστήριον, διότι δι' αὐτοῦ γράφονται οἱ συνθήκες καὶ τὰ δίκαιά μας, ἐπὶ ταύτης τῆς γῆς τῶν πατέρων μας, διότι αὐτὸ εἶναι ἡ ἱερωτέρα καὶ ἐπισημοτέρα συνηγορία υπέρ τῶν αἰωνίων καὶ ἀπαραγράπτων δικαίων τῆς φυλῆς κατὰ τὰ μέρη ταῦτα, διότι εἶναι ἀδύνατον νὰ παραδοῦν τὸ ἀθῶον τούτο αἷμα οἱ ἰσχυροὶ καὶ μεγάλοι τῆς γῆς, στα χέρια τῶν ὁποίων κείνται οἱ τύχες τῶν λαῶν τοῦ κόσμου.

Ἀδελφοί, γιὰ ἓνα τόσο ωραῖο τόπο ἀξίζε καὶ μία τόσο ωραία θυσία! Αὐτὴ ἡ υψηλὴ θυσία ἐνσαρκώνει τὸ μεγαλεῖο τῆς τραγωδίας πέντε ὀλόκληρων αἰώνων! Αὐτὴ ἡ ἀνεκτιμήτου ἀξίας θυσία εἶναι ἡ σφραγίδα τῆς ὅλης ἐποποιίας καὶ ἱστορίας τοῦ Γένους μας, ἡ ὁποία δὲν ἦταν κάτι ἄλλο εἰμὴ θυσία υπέρ τῶν ἐλευθεριῶν τοῦ κόσμου.

Δόξα καὶ τιμὴ στὸς ἐπιζώντες συναδέλφους τοὺς, ὅσοι παρόντες ἐνταῦθα ἐμποτίζονται τὰ μεγάλα διδάγματα τῆς φιλοπατρίας, διὰ τῶν ὁποίων ἐλπίζουμε ὅτι θα δοξάσουν τὴν ἀθάνατην καὶ μεγάλην πατρίδα μας Ἑλλάδα!

Δόξα καὶ τιμὴ σε ὅλους ἐσάς, καὶ αἰωνία ἡ μνήμη τῶν υπέρ πίστεως καὶ πατρίδος τετελετηκότων ἀδελφῶν καὶ τέκνων μας. Ἀμήν».